

الله
البر الرحيم
بسم

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

گرایش داخلی و جراحی

عنوان:

میزان رعایت آیین اخلاق حرفه ای پرستاری از دیدگاه پرستاران و بیماران

بیمارستان های شهر اردبیل

استاد راهنما:

دکتر محمدعلی محمدی

استاد مشاور:

دکتر حسن عدالتخواه

دکتر منصوره کریم اللهی

نگارنده:

فاطمه فرزانه

اسفند ۹۸

کد پایان نامه: ۴۰

تقدیم به ساحت مقدس یوسف زهرا(ع)
که چشم‌ها برای زیارت صبحش بیدارند

و

تقدیم به ساحت مقدس شهدای اسلام
از ازل تا ابد علی‌الخصوص شهدای
سرزمینم ایران که جلوه عاشقی و
مردانگی را به تصویر کشیدند و با
ایثارخون خود امنیت و آزادی را به کشور
عزیزمان ایران اهداء کردند

و

تقدیم به سردار دل‌ها شهید قاسم
سلیمانی عزیز که عاشقانه‌ترین باده
ارادت را در محضر مولایش حسین(ع)

سرمستانه سر کشید و با آمدنش کوچه پس کوچه های سرزمینمان بوی عشق و شهادت گرفت ...

سپاس و قدردانی

سپاس بی کران پروردگار یکتا را که هستی مان
بخشید و خوشه چینی از بوستان علم و معرفت را
روزیمان نمود.

سپاسگزار کسانی هستیم که وجودشان برایم ترنم
بهاری جاودانه است و مقدس ترین واژه ها در
قاموس قلب و روحم هستند:

روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت تا چگونه
در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه نمایم، مادرم،
دربای بی کران فداکاری و عشق که وجودم برایش
همه رنج بود و وجودش برایم همه مهر، همسرم،
اسطوره زندگیم، پناه خستگیم و امید بودنم،

فرزندانم محمدحسین و زهرا که زیباترین شکوفه
های اهدایی خدا در بوستان زندگیم هستند و
برادران و خواهر عزیزم همسفران مهربان زندگیم.
بدون شک مقام و منزلت استاد اجل از آنست که در
مقام قدردانی از زحمات بی شائبه ی او با زبان
قاصر و دست ناتوان بتوانم چیزی بنگارم. اما بر
خود وظیفه می دانم به رسم ادب از استاد راهنمای
فرهیخته و فرزانه

جناب آقای دکتر محمدعلی محمدی

که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی
روشنگر مسیرم بودند و ظلمت اندیشه ام را با
راهنماییهای ارزشمندشان نور بخشیدند و همچنین
اساتید مشاوربزرگوار

و جناب آقای دکتر حسن عدالتخواه
سرکارخانم دکتر منصوره کریم الهی

که ناهمواریهای راه را برایم هموار کردند تشکر و
قدردانی نمایم.

چکیده فارسی:

عنوان: میزان رعایت آیین اخلاق حرفه ای پرستاری از دیدگاه پرستاران و بیماران بیمارستان های شهرازدبیل

زمینه و هدف: پرستاران به عنوان اعضای اصلی تیم مراقبتی و درمانی در خط مقدم ارائه خدمات درمانی بوده و عملکرد آنان تا حدود زیادی تعیین کننده کیفیت مراقبت های بهداشتی درمانی است. با توجه به اینکه عملکرد پرستاری در بطن خود امری ارزشی و اخلاقی محسوب می گردد، پرستاران مسئول و متعهد به رعایت آیین اخلاق حرفه ای پرستاری هستند. لذا این مطالعه، با هدف تعیین میزان رعایت آیین اخلاق حرفه ای پرستاری از دیدگاه پرستاران و بیماران بیمارستان های شهر ازدبیل در سال ۱۳۹۶ انجام گرفت.

روش مطالعه: این پژوهش، یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است که با مشارکت ۱۲۲ نفر از پرستاران شاغل با نمونه گیری احتمالی با روش طبقه بندی و ۳۷۴ نفر از بیماران بستری در بیمارستان های مختلف شهر ازدبیل، با استفاده از نمونه گیری غیراحتمالی با روش سهمیه بندی انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه آیین اخلاق حرفه ای پرستاری از دیدگاه پرستاران اسمعیل پورزنجانی و همکاران بود. جهت بررسی دیدگاه بیماران نیز از پرسش نامه معارفی و همکاران بهره گرفته شد. روایی و پایایی هردو پرسش نامه در مطالعات قبلی تایید شده بود. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و فراوانی) و آمار استنباطی (آزمون تی تست و کای اسکور) استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد ۷۲/۷ درصد بیماران، عملکرد پرستاران را در رعایت آیین اخلاق حرفه ای پرستاری در سطح خوب و ۷/۲ درصد، ضعیف ارزیابی کردند. هم چنین اکثریت پرستاران (۹۸/۴٪) عملکرد خود را در سطح خوب ارزیابی نمودند. یافته ها نشان داد بین دیدگاه پرستاران و بیماران از نظر رعایت آیین اخلاق حرفه ای تفاوت معناداری وجود دارد ($P \leq 0/001$).

نتیجه گیری: نتایج این پژوهش حاکی از آنست که میزان رعایت آیین اخلاق حرفه ای از دیدگاه پرستاران بیشتر از دیدگاه بیماران می باشد. لذا در مطالعات آتی، جای بررسی دلایل این تفاوت و شناسایی علل مربوطه وجود دارد و مدیران سازمان ها باید برنامه ریزی های موثری را در جهت رفع کاستی ها و کاهش اختلاف بین دو دیدگاه انجام دهند.

کلمات کلیدی: آیین اخلاق حرفه ای، عملکرد پرستاران، بیمار، پرستار

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

فصل اول: طرح تحقیق

- ۱-۱: بیان مسئله و ضرورت اجرای طرح..... ۲
- ۲-۱: تعریف واژه ها..... ۶
- ۳-۱: اهداف و فرضیات..... ۸
- ۱-۳-۱: هدف کلی..... ۸
- ۲-۳-۱: اهداف اختصاصی..... ۸
- ۳-۳-۱: اهداف کاربردی..... ۹
- ۴-۳-۱: فرضیات یا سوالات پژوهش..... ۹

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

- ۱-۲: مبانی نظری ۱۲
- ۱-۱-۲: علم اخلاق ۱۲
- ۲-۱-۲: اخلاق حرفه ای..... ۱۸
- ۳-۱-۲: اخلاق پرستاری..... ۲۴
- ۴-۱-۲: مروری بر آیین نامه اخلاق حرفه ای پرستاری ایران..... ۲۷
- ۲-۲: مروری بر مطالعات انجام شده..... ۳۷
- ۱-۲-۲: مطالعات انجام شده در جهان..... ۳۷
- ۲-۲-۲: مطالعات انجام شده در ایران..... ۴۰
- ۳-۲-۲: نتیجه گیری از مرور متون..... ۴۵

فصل سوم: مواد و روش تحقیق

- ۱-۳: نوع پژوهش ۴۷
- ۲-۳: جمعیت مورد مطالعه ۴۷
- ۳-۳: حجم نمونه و روش نمونه گیری ۴۷

۵۰	۴-۳: ابزار گردآوری داده ها
۵۲	۵-۳: روش گردآوری داده ها
۵۲	۶-۳: روش تجزیه و تحلیل داده ها
۵۲	۷-۳: ملاحظات اخلاقی

فصل چهارم: یافته های پژوهش

۵۴	۱-۴: جداول
----	------------

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۵	۱-۵: مقدمه
۷۵	۲-۵: بحث و بررسی یافته ها
۹۳	۳-۵: نتیجه گیری نهایی
۹۴	۴-۵: کاربرد یافته ها
۹۵	۵-۵: پیشنهادات تحقیق
۹۵	۶-۵: محدودیت های پژوهش
۹۶	منابع
۱۰۶	ضمیمه ۱- رضایتنامه آگاهانه
۱۰۸	ضمیمه ۲- پرسشنامه ها
۱۱۴	ضمیمه ۳- معرفی نامه نمونه گیری
۱۱۵	ضمیمه ۴- فرم حق مالکیت مادی-معنوی
۱۱۶	ضمیمه ۵- صورتجلسه دفاع/نمره
۱۱۷	چکیده انگلیسی

فهرست جداول:

- جدول ۴-۱: توزیع فراوانی جنسیت پرستاران و بیماران مورد پژوهش..... ۵۳
- جدول ۴-۲: توزیع میانگین و انحراف معیار سن پرستاران و بیماران مورد مطالعه..... ۵۳
- جدول ۴-۳: توزیع فراوانی وضعیت تاهل پرستاران و بیماران مورد مطالعه..... ۵۴
- جدول ۴-۴: توزیع فراوانی مدرک تحصیلی پرستاران و بیماران مورد مطالعه..... ۵۵
- جدول ۴-۵: توزیع فراوانی دانشگاه محل اخذ مدرک تحصیلی پرستاران..... ۵۵
- جدول ۴-۶: توزیع فراوانی برحسب وضعیت استخدام پرستاران..... ۵۶
- جدول ۴-۷: میانگین و انحراف معیار سابقه خدمت پرستاران مورد مطالعه..... ۵۶
- جدول ۴-۸: توزیع فراوانی میزان درآمد پرستاران و بیماران مورد مطالعه..... ۵۷
- جدول ۴-۹: توزیع فراوانی پرستاران مورد بررسی براساس برخی مشخصات دموگرافیک..... ۵۸
- جدول ۴-۱۰: توزیع فراوانی بیماران مورد بررسی براساس برخی مشخصات دموگرافیک..... ۵۹
- جدول ۴-۱۱: مقایسه میزان رعایت آیین اخلاق حرفه ای پرستاری از دیدگاه پرستاران و بیماران
..... ۶۰
- جدول ۴-۱۲: توزیع فراوانی پاسخگویی به گویه های رعایت آیین اخلاق حرفه ای حیطه پرستار و
جامعه از دیدگاه پرستاران..... ۶۱
- جدول ۴-۱۳: فراوانی پاسخگویی به گویه های رعایت آیین اخلاق حرفه ای حیطه پرستار و ارائه ی
خدمات بالینی از دیدگاه پرستاران..... ۶۲
- جدول ۴-۱۴: توزیع فراوانی پاسخگویی به گویه های رعایت آیین اخلاق حرفه ای حیطه پرستار و
تعهد حرفه ای از دیدگاه پرستاران..... ۶۴

- جدول ۴-۱۵: فراوانی پاسخگویی به گویه های رعایت آیین اخلاق حرفه ای حیطة پرستار و همکاران تیم درمانی از دیدگاه پرستاران..... ۶۶
- جدول ۴-۱۶: فراوانی پاسخگویی به گویه های رعایت آیین اخلاق حرفه ای حیطة پرستار و آموزش و پژوهش از دیدگاه پرستاران..... ۶۷
- جدول ۴-۱۷: میانگین و انحراف معیار کل حیطة های رعایت آیین اخلاق حرفه ای از دیدگاه پرستاران ۶۸
- جدول ۴-۱۸: فراوانی پاسخگویی به گویه های آیین اخلاق حرفه ای حیطة پرستار و تعهد حرفه ای از دیدگاه بیماران..... ۶۹
- جدول ۴-۱۹: فراوانی پاسخگویی به گویه های رعایت آیین اخلاق حرفه ای حیطة پرستار و ارایه خدمات بالینی از دیدگاه بیماران..... ۷۰
- جدول ۴-۲۰: مقایسه میانگین رعایت آیین اخلاق حرفه ای (پرستار و ارائه ی خدمات بالینی) از دیدگاه پرستاران و بیماران..... ۷۱
- جدول ۴-۲۱: مقایسه میانگین رعایت آیین اخلاق حرفه ای (پرستار و تعهد حرفه ای) از دیدگاه پرستاران و بیماران..... ۷۲